

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การที่ประเทศไทยจะเจริญรุ่งเรืองในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม จะต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหลายด้าน ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การมีประชากรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณภาพ จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เรียกว่า การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาถือได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้คนไทยในวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีฐานะอย่างไร นับเป็นความเสมอภาคทางการศึกษาที่รัฐจัดให้กับประชาชนทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 96) ซึ่งสอดคล้องกับ นายไพฑูริย์ บุญแก้วสุข ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ได้กล่าวในงานมหกรรม 20 ปี การประถมศึกษาปัตตานี มีใจความสรุปได้ว่า “ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาภาคบังคับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการวางรากฐานแก่เยาวชนที่ส่งผลให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย ” (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2543 : 4) และนายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้กล่าวทำนองเดียวกันว่า “ การประถมศึกษาคือรากฐานสำคัญของการศึกษาไทย เป็นเสมือนปัจจัยสำคัญที่สุดต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย เพื่อให้เติบโตแล้ว เจริญงอกงามทั้งสติปัญญาและจริยธรรม จนอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการประถมศึกษา คือตัวบ่งชี้ถึงอนาคตของประเทศไทยที่สำคัญที่สุด ” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 ก : 13)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นองค์กรหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการจัดการบริหารแบบกระจายอำนาจการรับผิดชอบไปสู่พื้นที่การปฏิบัติงานระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศโดยมีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ และติดตาม ให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นองค์กรระดับนโยบาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 4-5) ซึ่ง ดร.พนม พงษ์ไพฑูริย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า “ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีบทบาทสำคัญใน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่แข็งแรง มั่นคง สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี มีชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ ของข้าราชการและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกท่านปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและสมบูรณ์” (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2543 : 2)

ในการบริหารงานการประถมศึกษาในระดับจังหวัดมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีหน้าที่รับนโยบายของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปปฏิบัติและประสานงานให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นที่จะกระจายนโยบายไปสู่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 49)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 50-62) ได้รายงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไว้ 5 ฝ่าย กับ 1 หน่วย คือ ฝ่ายบริการการศึกษา ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายการเงินและพัสดุ ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ฝ่ายพัฒนาบุคคล และหน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายมีปัญหา และอุปสรรค พอสรุปได้ดังนี้

ฝ่ายบริการการศึกษา มีบุคลากรปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ส่วนหนึ่งเปลี่ยนสายงานไปดำรงตำแหน่งอื่น ทำให้เป็นปัญหาในด้านการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทาง ขาดแคลนงบประมาณซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ และยานพาหนะที่ชำรุด สำนักงานดับแคบ ไม่มีที่เก็บเอกสาร พักดูให้เป็นสัดส่วน วัสดุ ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ปัญหาเกี่ยวกับอัตรากำลัง ไม่สามารถกระจายอัตรากำลังครูได้เต็มที่ ขาดอัตรากำลังครู นักการภารโรงมีไม่ครบทุกโรงเรียนและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนโดยใช้บัญชี ก.พ. ลำช้า ทำให้ขาดบุคลากร ไม่สามารถสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งได้ เนื่องจากเป็นตำแหน่งว่างที่ไม่มีเงิน ทำให้หน่วยงานขาดอัตรากำลัง การตัดโอนตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนข้าราชการครูจากโรงเรียนที่มีอัตราเกินเกณฑ์ไปกำหนดในโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ต้องเสนอขออนุมัติ ก.ค. ทำให้ล่าช้า การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้กำหนดปฏิทินให้สอดคล้องกันทุกจังหวัด ทำให้เกิดปัญหาการย้ายระหว่างจังหวัด

ฝ่ายการเงินและพัสดุ ปัญหาการบริหารงานการเงินล่าช้า งบประมาณหมวดค่าสาธารณูปโภคยังมีการควบคุมไม่ดี งบที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับการเบิกจ่ายจริง เช่น

เงินค่าวัสดุสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่เพียงพอ ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าบ้าน เงินสำหรับดำเนินการสอบบรรจุไม่เพียงพอ การจัดจ้างก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ มีความยุ่งยากในการดำเนินการมาก เพราะวัสดุก่อสร้างมีราคาสูง ราคากลางที่กำหนดไว้ต่ำเกินไป

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ มีการกำหนดกรอบงานที่จะปฏิบัติไม่ชัดเจน ทำให้การประถมศึกษาจังหวัดแต่ละแห่งถือปฏิบัติไม่เหมือนกัน การเก็บข้อมูลต่าง ๆ มีหลายฝ่ายงานจัดเก็บซ้ำซ้อนกัน บางครั้งในเรื่องเดียวกันมีข้อมูลไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดปัญหาในการนำข้อมูลไปใช้ และเสียเวลาจัดเก็บ งบประมาณได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ควรแก้ไขและกำหนดมาตรการใหม่

ฝ่ายพัฒนาบุคคล อัตรากำลังมีน้อยแต่ปริมาณงานมีมาก ตลอดทั้งไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ช่วยปฏิบัติงานธุรการ บุคลากรขาดประสบการณ์ด้านสืบสวน สอบสวน งบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์สนับสนุนฝ่ายพัฒนาบุคคลมีน้อย จึงทำให้การเผยแพร่พัฒนางานด้านนี้ให้ก้าวหน้าได้ลำบาก การดำเนินการและอำนาจในการดำเนินการในบางครั้งไม่ชัดเจน ทำให้นิติกรปฏิบัติงานได้ลำบาก

หน่วยศึกษานิเทศก์ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลไม่สามารถดำเนินการได้โดยตลอด และต่อเนื่อง เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีงานที่ต้องปฏิบัติและรับผิดชอบมาก ขาดรูปแบบวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศส่วนมากขาดข้อมูลพื้นฐานสำหรับการนิเทศ ขาดแหล่งศึกษา ค้นคว้า เพื่อพัฒนางานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษา ศูนย์วิชาการจังหวัดหลายจังหวัดไม่สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบ เนื่องจากมีปัญหาต่าง ๆ มาก ผู้บริหารการศึกษาในแต่ละระดับส่วนหนึ่งให้ความสำคัญในด้านการบริหารงานวิชาการค่อนข้างน้อย

นอกจากนั้นสำนักงานผู้ตรวจราชการประจำเขตการศึกษา 2 (2544 : 5-8) ได้สรุปผลการจัดการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2 คือ ยะลา นราธิวาส สตูล และปัตตานี ในส่วนของจังหวัดนราธิวาส มีปัญหาในการจัดการศึกษา ดังนี้ ครูมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งหมด 494 คน ขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 769 คน ไปช่วยราชการต่างสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 71 คน ดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการพัฒนาศักยภาพให้แก่บุคลากรทางการศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้เพียง 686 คน ถ้าเทียบภายในเขตเดียวกันถือว่าจังหวัดนราธิวาสพัฒนาบุคลากรได้น้อยที่สุด และนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อไม่ครบร้อยเปอร์เซ็นต์ ส่วนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส (2544 ก : 7-8) ได้สรุปข้อมูลสารสนเทศ มีประเด็นที่เป็นปัญหา ดังต่อไปนี้ มี

โรงเรียนกันดาร 65 โรงเรียน โรงเรียนเสียงภัย 134 โรงเรียน และอยู่ติดชายแดนอีก 6 โรงเรียน ปีการศึกษา 2543 มีนักเรียนออกกลางคันถึง 1,746 คน ตกซ้ำชั้นตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวมทั้งสิ้น 6,402 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57

จากปัญหาดังกล่าว สรุปได้ว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีปัญหาในการบริหารงานภายในสำนักงานอยู่มาก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เมื่อการบริหารงานภายในของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยังมีปัญหา ทำให้หน่วยงานระดับล่างอย่างสถานศึกษาก็มีปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะสถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการ ถ้าต้นสังกัดมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้หน่วยงานระดับล่างลงมามีคุณภาพไปด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เชื่อว่าการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาภายในจังหวัด จึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาว่าปฏิบัติอยู่ในระดับใด ทั้งนี้ผลจากการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการ ปรับปรุง พัฒนา การปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และคาดหวังที่จะให้การจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมทั้งจังหวัดสามารถเทียบเคียงกับจังหวัดอื่น ๆ และอาจจะดีกว่าจังหวัดใกล้เคียงในเขตการศึกษาเดียวกัน

วัตถุประสงค์

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้แก่ ด้านบริการการศึกษา ด้านการเจ้าหน้าที่ ด้านการเงินและพัสดุ ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านพัฒนาบุคคล และด้านหน่วยศึกษานิเทศก์

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามภารกิจทั้ง 6 ด้านของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามตัวแปร วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร ขนาดโรงเรียนที่ผู้บริหาร

ปฏิบัติงาน

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส

สมมติฐาน

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาสที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาสที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาสที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้รับผิดชอบนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา การปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส เพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพิ่มเติมในด้านใดด้านหนึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้ลึกซึ้ง

ยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบข่ายของเนื้อหา ประชากร และตัวแปรที่จะศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งจะศึกษาการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนราธิวาสซึ่งมีภารกิจ 6 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านบริการการศึกษา
- 1.2 ด้านการเจ้าหน้าที่
- 1.3 ด้านการเงินและพัสดุ
- 1.4 ด้านแผนงานและงบประมาณ
- 1.5 ด้านพัฒนาบุคคล
- 1.6 ด้านหน่วยศึกษานิเทศก์

2. ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 408 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้แก่

3.1.1 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.3.1 ขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 120 คน)

3.1.3.2 ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)

3.1.3.3 ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

3.2 ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด ได้แก่

- 3.2.1 ด้านบริการการศึกษา
- 3.2.2 ด้านการเจ้าหน้าที่
- 3.2.3 ด้านการเงินและพัสดุ
- 3.2.4 ด้านแผนงานและงบประมาณ
- 3.2.5 ด้านพัฒนาบุคคล
- 3.2.6 ด้านหน่วยศึกษานิเทศก์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดความ
หมายของคำหรือข้อความ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามภารกิจ หมายถึง การทำงานในหน้าที่หลักของสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการการศึกษา ด้านการ
เจ้าหน้าที่ ด้านการเงินและพัสดุ ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านพัฒนาบุคคล และด้าน
หน่วยศึกษานิเทศก์
2. ด้านบริการการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับราชการทั่วไป โดยมีกร
แบ่งออกเป็น 3 งาน คือ งานธุรการ งานสวัสดิการและการประสานงาน และงานประชา
สัมพันธ์
3. ด้านการเจ้าหน้าที่ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับงานบุคคล โดยแบ่งงานออก
เป็น 4 งาน คือ งานอัตรากำลัง งานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง งานบำเหน็จความชอบและบำนาญ
ถือจ่าย และงานทะเบียนประวัติ
4. ด้านการเงินและพัสดุ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ โดยมีกร
แบ่งงานออกเป็น 3 งาน คือ งานการเงิน งานบัญชี และงานพัสดุ

5. **ด้านแผนงานและงบประมาณ** หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับแผนงานและงบประมาณ โดยแบ่งงานออกเป็น 3 งาน คือ งานแผนงานและโครงการ งานวิเคราะห์งบประมาณ และงานข้อมูลสถิติและรายงาน

6. **ด้านพัฒนาบุคคล** หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แบ่งงานออกเป็น 2 งาน คือ งานฝึกอบรมและข้าราชการลาศึกษา และงานวินัยและนิติการ

7. **ด้านหน่วยศึกษานิเทศก์** หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา และงานบริการทางการศึกษา

8. **สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา** หมายถึง หน่วยงานที่มีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

9. **ทัศนะ** หมายถึง ความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

10. **ผู้บริหาร** หมายถึง ข้าราชการครูตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

11. **โรงเรียนประถมศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

12. **วุฒิการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งวุฒิการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ

12.1 ปริญญาตรี

12.2 สูงกว่าปริญญาตรี

13. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งประสบการณ์การทำงานออกเป็น 2 ระดับ คือ

13.1 ต่ำกว่า 10 ปี

13.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

14. ขนาดโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ

14.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน

14.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

14.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป